

בש"פ 1130/16 - מדינת ישראל נגד אחמד חסארמה

בבית המשפט העליון

בש"פ 1130/16

כבוד השופטת א' חיות
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נ ג ד

אחמד חסארמה

המשיב:

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין
הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

בשם המבקשת: עו"ד עדי צימרמן

בשם המשיב: עו"ד תמי אולמן

החלטה

בקשה לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) להארכת מעצרו של המשיב בתשעים ימים החל מיום 17.2.2016 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח (מחוזי חיפה) 29649-05-15, לפי המוקדם.

1. ביום 17.5.2015 הוגש נגד המשיב כתב אישום לבית המשפט המחוזי בחיפה המייחס לו עבירות של רצח בכוונה תחילה, קשירת קשר לביצוע פשע (רצח) ועבירות בנשק. ביום 18.7.2014 נרצח עלי חסארמה (להלן: המנוח). על פי הנטען בכתב האישום, בין משפחת המנוח למשפחת המשיב קיים סכסוך ממושך ואלים ובמועד שאינו ידוע למאשימה, על רקע החשד כי המנוח היה מעורב ברציחת בן דודו של המשיב, קשרו המשיב ודודו אבראהים חסארמה ז"ל (להלן: אבראהים) - אשר נרצח בעצמו ביום 20.1.2015 - קשר לגרום למותו של המנוח. המשיב ואבראהים, כך נטען, פנו לחברו של המשיב, אייל הייב (להלן: אייל), וביקשו ממנו להמית את המנוח תמורת 150,000 ש"ח. תוכניתם של אייל,

המשיב ואבראהים הייתה לירות במנוח ביום 17.4.2014 בזמן שהוא נוהג במשאיתו ביער אחיהוד (להלן: היער). לשם מימוש התוכנית, כך על פי כתב האישום, קיבל המשיב אקדח מאחמד יוסף (להלן: אחמד), בן דודו, על מנת שיעביר אותו לאדם שיירה במנוח. המשיב, אבראהים ואייל הגיעו ביום 17.4.2014 סמוך ליער במטרה לממש את תוכניתם, אך החליטו לדחות את מימושה ליום אחר. ביום 18.7.2014 הסיע אדם בשם דיאב הייב (להלן: דיאב) את אייל עד סמוך למגדל כרום שם פגש במשיב ובאבראהים ועלה לרכבם. השלושה נסעו ליער שם מסר המשיב לאייל את האקדח שקיבל מאחמד וכן כפפות ומסכה. אייל ירד מהרכב והמשיב ואבראהים הורו לו לדווח להם על ביצוע הירי ועזבו את המקום. בבוקרו של אותו יום ירה אייל במנוח והרגו, נמלט מהיער ודיווח למשיב כי התוכנית בוצעה. דיאב אסף את אייל והשניים נסעו לביתם. בהמשך שילמו המשיב ואבראהים לאייל 30,000 ש"ח תמורת המתת המנוח והבטיחו לו כי ישלמו לו את היתרה במועד מאוחר יותר.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים נגדו. המשיב הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ועילות מעצר אך עתר לקבלת תסקיר מעצר בעניינו בהינתן העובדה כי הדיונים בהליך העיקרי נקבעו החל מחודש מרץ 2016, דהיינו בחלוף תשעה חודשי המעצר שאחריהם נדרש אישורו של בית משפט זה להארכתו. בית המשפט המחוזי (השופט י' ליפשיץ) דחה את בקשת המשיב בקובעו כי סכסוך הדמים המתואר בכתב האישום אשר הביא לרציחתם של שלושה אנשים ולמקרי אלימות נוספים, מלמד כי מדובר במקרה בו חלופת מעצר לא תסכון ואין טעם להזמין תסקיר שירות מבחן. בית המשפט ציין עם זאת כי לא התעלם מהטענה בדבר המועד שנקבע לתחילת שמיעת הראיות בהליך העיקרי, אך ציין כי מדובר בנתון אחד מתוך כלל השיקולים שיש לקחת בחשבון וכי הוא אינו יכול להביא כשלעצמו לשחרור או אף לשקילת שחרור במקרה דנן. במקביל הוגש כתב אישום נגד אייל ואחמד ובמשפטם המתנהל בנפרד ממשפטו של המשיב (תפ"ח 29738-05-15), החלה שמיעת ההוכחות בחודש דצמבר 2015 (ארבעה מועדים מלאים) וכן נשמעו בו הוכחות במהלך חודש פברואר 2016. השניים נעצרו אף הם עד תום ההליכים ומעצרם הוארך בהסכמה בתשעים ימים (ר' ההחלטה מיום 10.2.2016).

3. הקראת כתב האישום הנוגע למשיב קויימה עוד ביום 20.5.2015 וביום 15.7.2015 נקבעו שישה מועדים לשמיעת הוכחות במהלך חודש מרץ 2016 בין השעות 09:00 ל-12:30. בדיון נוסף שהתקיים ביום 30.11.2015 טען המשיב כי טרם קיבל את התמלולים של האזנות הסתר וכן חלק מההודעות וכי בכוונתו להגיש עתירה להסרת חיסיון. עם זאת ביקש המשיב להקדים את שמיעת ההוכחות למועדים מוקדמים יותר. בית המשפט דחה בקשה זו של המשיב בציינו כי ההרכב השומע את התיק "אינו מקיים דיונים בחודשים ינואר ופברואר 2016". כמו כן בוטל ביום 31.12.2015 אחד ממועדי ההוכחות שנקבעו לחודש מרץ 2016, בשל אילוצי בית המשפט.

4. תשעת החודשים לשהותו של המשיב במעצר נקפו ביום 17.2.2016 ומכאן הבקשה דנן להאריך את מעצרו בתשעים ימים נוספים.

לטענת המדינה מסוכנותו של המשיב גבוהה ונלמדת מהעבירות בהן הוא מואשם ומסכסוך הדמים המתמשך בין שני המחנות הניצים במשפחות המשיב והמנוח. בנוסף טוענת המדינה כי קיים חשש מובנה לשיבוש מהלכי משפט מצד המשיב, למצער בדרך של השפעה על עדים, וכן חשש להימלטותו. עוד נטען כי לחובת המשיב הרשעות קודמות בעבירות של הפרעה לשוטר, איומים ותקיפה הגורמת חבלה, בגינת נדון המשיב, בין היתר, למאסר של חודשיים. אשר לקצב התקדמות ההליך טוענת המדינה כי הוא "אמנם אינו מיטבי", אך בשים לב למסוכנות הנשקפת מן המשיב ובשים לב לכך שהקשיים בהתקדמות ההליך אינם נובעים מהתנהלות המדינה, מן הדין להורות על המשך מעצרו.

5. המשיב מתנגד לבקשה. לטענת המשיב קצב התקדמות ההליך רחוק מלהניח את הדעת בהינתן העובדה כי תחילת שמיעת ההוכחות נקבעה כעשרה חודשים לאחר הגשת כתב האישום ובעוד המשיב נתון במעצר מזה תשעה חודשים. כמו כן ציין המשיב כי חמשת מועדי ההוכחות שנקבעו בחודש מרץ 2016 הם לחצאי ימים בלבד ולטענתו אלה בוודאי לא יספיקו אף לא לשמיעת פרשת התביעה נוכח מורכבות העניין וריבוי עדי התביעה (55 עדים) ועדי ההגנה (שישה לפחות).

6. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי יש להורות במקרה דנן על קבלת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב על מנת לבחון אפשרויות של חלופת מעצר וכן מעצר בפיקוח אלקטרוני.

סעיף 61(א) לחוק המעצרים קובע כי נאשם שלאחר הגשת כתב האישום נגדו היה נתון במעצר, בשל אותו כתב אישום, לתקופה של תשעה חודשים ומשפטו לא נגמר בהכרעת דין - ישוחרר מן המעצר. חריג לכלל זה נקבע בסעיף 62 לחוק המעצרים, המקנה לשופט בית משפט העליון סמכות להפעיל שיקול דעת ולהורות מעת לעת על הארכת המעצר מעבר לתשעה חודשים ועד לסיום ההליך. בהתוויתו את אמות המידה על-פיהן יש לבחון בקשות להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, קבע בית משפט זה כי יש לערוך איזון בין שלום הציבור ובין חזקת החפות של הנאשם וזכותו לחירות וכי השיקולים העיקריים שיש ליתן עליהם את הדעת בהקשר זה הם קצב התקדמות ההליך העיקרי, מסוכנותו של הנאשם והחשש מפני שיבוש הליכי משפט (ראו, למשל, בש"פ 6311/11 מדינת ישראל נ' אלקינייב, פסקה 24 (13.9.2011)).

7. אשר להתקדמות ההליך העיקרי נקבע כי יש להבחין בין התארכות משפט הנובעת מכך שמשפטו של הנאשם כלל לא החל ובין התארכות ההליכים הנובעת ממורכבות ההליך. כמו כן, יש להבחין בין התארכות הליך הנובעת מהיערכות בלתי מספקת של הערכאה הדיונית ובין התארכות הנובעת בעומס דיוני אובייקטיבי שאינו מאפשר לקדם את המשפט וכן יש להביא בחשבון בהקשר זה טעמים הקשורים בהתנהלות הצדדים (בש"פ 644/07 מדינת ישראל נ' נאצר, פסקה 16 (20.2.2007); בש"פ 5550/13 מדינת ישראל נ' שלב, פסקה 8 (14.8.2013); ללוחות הזמנים לניהול משפט פלילי ראו נוהל נשיא בית המשפט העליון 2-13 מיום 1.1.2014; כן ראו סעיף 125 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982).

8. בעניינינו, קבע בית המשפט המחוזי בחודש יולי 2015 חמישה מועדי הוכחות במהלך חודש מרץ 2016, דהיינו - כעשרה חודשים ויותר לאחר הגשת כתב האישום. כפועל היוצא מכך לא זו בלבד שמשפטו של המשיב אינו צפוי להסתיים במהלך תשעת החודשים שבהם הוא נתון במעצר, כהוראת סעיף 61(א) לחוק המעצרים, המשפט ושמיעת ההוכחות בו טרם החלו בתוך תקופה זו. המשיב מצידו לא תרם במאומה לעיכוב בלתי סביר זה בשמיעת ההוכחות. אדרבה למרות שבנובמבר 2015, כשישה חודשים לאחר הגשת כתב האישום, טרם נמסרו לו מלוא חומרי החקירה, היה זה המשיב שביקש להקדים את מועדי שמיעת ההוכחות, אך בקשתו נדחתה (ראו פרוטוקול מיום 30.11.2015).

מצב דברים זה מעורר קושי רב ואין להסכין עמו.

9. אכן, העבירות שבהן מואשם המשיב הן החמורות שבספר החוקים אך כבר נפסק כי "גם בעבירה של רצח עומדת לנאשם חזקת החפות, ועל-כן לא ניתן להחזיקו במעצר לכל תקופה שעל-פי אילוצי בית-המשפט תהא דרושה לבירור עניינו" (בש"פ 86/03 מדינת ישראל נ' ארז (5.2.2003)). עוד נפסק כי "אין לקבל מצב בו אדם - גם אם הוא נאשם ברצח מזעזע 'בדם קר' - שוהה במעצר במשך תשעה חודשים ובמשפט שמתנהל נגדו לא נעשית כל התקדמות"

(בש"פ 11785/05 מדינת ישראל נ' ברקאי (30.12.2005)). מקל וחומר שאין לקבל מצב בו שמיעת ההוכחות בהליך שבו הנאשם עצור עד תום ההליכים, מתחילה רק בחלוף עשרה חודשים ויותר מיום הגשת כתב האישום וזאת מטעמים הקשורים ליומנו של בית המשפט בלבד. מטיעוני המשיב עולה כי בהליך צפויים להישמע 55 עדי תביעה ועל פני הדברים חמשת המועדים לשעות מוגבלות שנקבעו לשמיעת הראיות במהלך תקופת ההארכה המבוקשת, אין די בהם כדי לקדם באופן משמעותי את שמיעת ההליך גם באותו השלב. על כן, נראה כי הבקשה דנן היא אך הראשונה בשרשרת של ארכות נוספות שיתבקשו בהמשך ועובדה זו אף היא מן הראוי כי תובא בחשבון במכלול השיקולים בעת בחינת בקשת ההארכה דנן (בש"פ 4363/12 מדינת ישראל נ' אשרף, פסקה 10 (12.6.2012)).

10. בנסיבות אלה, אני סבורה כי מן הדין לבחון אפשרות לשחרורו של המשיב לחלופת מעצר וכן למעצר בפיקוח אלקטרוני וכי יש לקבל לצורך כך תסקיר מעצר מאת שירות המבחן בעניינו. ויודגש – נוכח המסוכנות הנשקפת מן המשיב ונוכח סכסוך המשפחות העומד ברקע מעשה הרצח שבו הוא מואשם, ברי כי על שירות המבחן ועל בית המשפט המחוזי יהא להשתכנע כי החלופה המוצעת הינה הדוקה דיה הן מבחינת מיקומה והן מבחינת המפקחים המוצעים ובכל מקרה יהא צורך לצרף לכל אלה גם מעצר בפיקוח אלקטרוני באישור הממונה.

11. בכפוף לאמור בפסקה 10 לעיל, מוארך בזאת מעצרו של המשיב בשלב זה ב-60 ימים החל מיום 17.2.2016 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח (מחוזי חיפה) 29649-05-15, לפי המוקדם. זאת בהנחה שעד אותו מועד יוגש תסקיר מעצר כאמור ועם הגשתו תתקבל החלטה על-ידי בית המשפט המחוזי בנדון.

ניתנה היום, ט"ז באדר א' התשע"ו (25.2.2016).

ש ו פ ט ת